

Номінації прізвиськ за назвами родинних стосунків

Роботу виконано в Західнополіському ономастико-діалектологічному центрі ВНУ ім. Лесі Українки

У статті проаналізовано прізвиська жителів Західного Полісся за назвами родинних стосунків. Виокремлено неофіційні антропоніми, мотивовані лексемами по прямій і непрямій родинній лінії, за спорідненістю і свояцтвом. Встановлено їх продуктивність у народно-побутовій комунікації поліщуків, виявлено говіркові особливості досліджуваної мотивованої групи вуличних прізвиськ.

Ключові слова: вуличне прізвисько, родинна лексика, мотиваційні підгрупи, Західне Полісся.

Шульская Н. М. Номинации прозвищ по названиям семейных отношений. В статье проанализированы прозвища жителей Западного Полесья за названиями семейных отношений. Выделены неофициальные антропонимы, мотивированные лексемами по прямой и косвенной родственной линии. Установлено их производительность в народно-бытовой коммуникации полещуков, проанализировано наречии особенности исследуемой мотивационной группы уличных прозвищ.

Ключевые слова: уличное прозвище, родственная лексика, мотивационные подгруппы, Западное Полесье.

Shulska N. M. The Nominations Nicknames for Family Relations. The article analyzed the nicknames of Western Polissya for family relations. Pointed out in inofficial names motivated distinguished by direct and indirect family line, affinity and guardian. Found their performance in the national-consumer communication of Polissya detected dialect features of the studied group of street motivational messages.

Key words: street nickname, family vocabulary, motivational subgroups, Western Polissya.

Постановка наукової проблеми. Неофіційні антропоніми, які відображають родинні стосунки, – давній лексичний пласт української мови. Про це переконливо свідчать джерела історичної антропонімії (див. М. Худаш [8], Б. Близнюк [1], Р. Керста [3]). Наприклад, у пам'ятках українського називання XVI ст. Р. Керста серед чоловічих іменувань фіксує “назви спорідненості і свояцтва”: *Андреасъ Баба, Григорей Сестранъ, Мартинъ Пасинокъ* тощо [3, 31].

У номенклатурі прізвиськ Західного Полісся виокремлюємо лексику, що характеризує особливості спорідненості по прямій і непрямій лінії носія. У цьому контексті необхідно диференціювати прізвиська за родинними стосунками (акцент зроблено на лексичному наповненні номінацій) і сімейно-родинні найменування (спосіб побутування в певному темпоральному континуумі).

Системно репрезентовані студії над родинною лексикою в прізвищах, напр. дослідження Ю. Новикової [5], Ю. Редька [6], І. Сухомлина [7], П. Чучки [9] та ін. У прізвиськах указані наукові пошуки представлені лише на периферії. Очевидно, це зумовлено впливом нових суспільних умов на прізвиськову творчість і нетиповість номінацій за назвами родинних стосунків у сучасному антропонімному масиві. Питома вага прізвиськ із родинною лексикою на Західному Поліссі складає лише 1,2 % (220 одиниць) від загальної кількості неофіційних іменувань (19 416 назв).

Мета дослідження – аналіз вуличних прізвиськ жителів Західного Полісся, в основах яких лежить покладена лексика, що вказує на родинні стосунки.

Матеріалом дослідження слугували власні записи, здійснені автором у 160 населених пунктах Західного Полісся, а також “Словник прізвиськ північно-західної України”: у 3-х т. (упоряд. Г. Аркушин) [Сл] та “Словник прізвиськ жителів межиріччя Стиру та Горині (укл. Н. Шульська)” [Ш].

Засвідчені антропоніми кваліфікуємо за ступенем мотивованості на два різновиди – прізвиська з прямою мотивованістю та назви з непрямою (переносною) внутрішньою формою. У будь-якому вуличному прізвиськові майже завжди закладений мотив метафоричного чи метонімічного переосмислення, тому переважно всі народно-побутові найменування мають непряму мотивованість. У цьому виявлена особливість прізвиськ на фоні інших антропонімних одиниць.

Виклад основного матеріалу. Прізвиська, твірними основами для яких слугували назви родинних стосунків, – метафорично наповнені, проте виявлено й прямі номінації. Така бінарність просте-

жена вже на рівні однокореневих дериватів, напр.: *Бáбин* ‘хлопець, якого виховувала лише бабуся’ (Перемиль Гр) і *Бабúня* ‘має дуже слабкий характер, не може сам за себе постояти’ (Доросині Рж); *Мамоню́к* ‘любив підлещуватися до матері’ [Сл II, 198] і *Ма́ма* ‘завжди про всіх піклується, має чуйну вдачу’ [Сл II, 200].

Лексеми на позначення категорій особових назв *мати, батько, син, дочка, свекруха, чоловік, дружина* дуже давні в мові. Як зазначає Ю. Новикова, “цим першоносії прізвищ відрізнялися в межах свого оточення” [5, 42].

У західнополіських прізвиських спорідненість виражають лексеми різних семантичних парадигм, тому в межах проаналізованих антропонімів виділяємо такі мотивовані підгрупи (далі МПг):

МПг “Номінації по прямій родинній лінії”

У діапазоні вказаної МПг виявлено лексичні категорії:

Батько (у 50 н. пп.) / *тато* (у 9 н. пп.) / *папа* (у 20 н. пп.). Майже однаково репрезентовані прізвиська із засвідченими лексемами, незважаючи на те, що слово *батько* вживане переважно в художньому мовостилі, *тато* і *папа* – в розмовному. Домінує лексема *батя*, що зумовлено, напевно, специфікою сучасного суржикомовлення: *Бáтя* ‘так називали власного батька’ (Жиричі Рт, Велимче Рт, Знамирівка, Карпилівка Квр), ‘захищав менших’ (Привітне Лк), ‘був найвищим у класі’ [Сл I, 83]. Лексема *батя* вживана переважно в сучасному молодіжному мовленні, проте, за свідченнями А. Бурячка, “ця назва досить поширена в пам’ятках староукраїнської мови” [2, 13]. Засвідчена нейтральна форма *Бáтько* (Майдан-Липненський Мн), а також фіксовані прізвиська-квалітативи: *Бáтенько* (говіркові репрезентанти *Бáтинько, Бáцінько*, пор. *бáтен'ко* ‘пестл. до *бат'ко*’ [Арк’00 I, 12]) ‘так називали в дитинстві батька’ (Затурці Лк, Пнівне К-К), ‘був церковним старостою’ [Сл I, 82]; *Бáтко* ‘мав п’ятнадцятеро дітей’ [Сл I, 82]; *Батя́ня* [Сл I, 82], *Батя́ра* (Перемиль Гр). Зафіксовано антропонімне словосполучення *Бáтечко Фу́ра* [Сл I, 82]. Характерні деривати з лексемою *тато*: нейтральна форма *Та́то* ‘голова колгоспу, який про всіх піклується’ [Сл III, 130]; прізвиська-конотати: *Та́тик* (Липно Квр), *Та́тин, Та́тинка* (Ветли Лбш), *Та́тко/Та́тка* (Баківці Лц), *Тату́нько* (Бокійма Мл), *Тату́х* ‘був найвищим у класі’ [Сл III, 130]. Трапляється складена форма *Та́то-Ма́ма* для родинної номінації [Сл III, 130]. Російськомовний вплив відчутний у прізвиських *Папа́ша* ‘так називав батька після приходу з армії’ [Сл II, 356], *Па́пка* (Оленино К-К), *Па́пик* (Борбин Мл, Берестяни Квр, Піддубці Лц). Тут домінує лексема *папа*, пор. *Па́па* ‘був директором школи’, ‘був мером’ [Сл II, 356], ‘любить давати поради’ (Затурці Лк), інші мотиви (Журавичі Квр, Знамирівка Квр, Четвертня Мн). Спорадично в говірках репрезентовані форми *Не́но/Не́ньо* [Сл II, 305]. Про високу роль батька у родині свідчать західнополіські фраземи: *Ба́т'ко с'ім син'ів нагоду́йє, а с'ім син'ів одно́го ба́т'ка н'є; Не скачі́ попе́ред ба́т'ка в пе́кло* [Арк’03, 47].

Мати (у 2 н. пп.) / *мама* (у 33 н. пп.). Відомо, що слово *мати* поширене у всіх слов’янських мовах і дуже давнє за походженням. У західнополіських прізвиських воно виявлене слабо, пор. лише *Ма́тинка* ‘так називали її діти’ [Сл II, 202]. Широко маніфестована розмовна лексема *мама* з емоційним наповненням: *Мамáк* (Гута-Камінська К-К), *Мамáн* ‘висока і повна’ [Сл II, 199], *Мамáня* [Сл II, 200], *Мамáнька* ‘так сама себе називала’ (Цумань Квр), *Мамéча, Ма́мінька* ‘багатодітна’ [Сл II, 200], *Ма́мка* (Чорниж Мн), *Мамáн* ‘так жінку називає її чоловік’ (Берестяни Квр), *Мамоню́к, Ма́мочка* (прізвисько-антитеза) ‘жорстоко ставився до підлеглих’, *Маму́ля, Мамунéнько* (Світязь Шц), *Маму́ня, Маму́ська, Ма́мця, Ма́мчик* [Сл II, 200]. Функціонує присвійний антропонім *Мамці́н* [Сл II, 200]. Нейтральна специфіка лексичного компонента й експресивне внутрішнє наповнення збережене в прізвиських *Ма́ма* ‘має чуйну вдачу’ [Сл II, 200], ‘любить повчати і виховувати’ (Прилуцьке Квр), ‘працювала в дитячому садку’ (Турія Гр), ‘висока на зріст’ (Ветли Лбш). Не засвідчені синоніми *неня, ненька*. Зафіксований єдиний антропонім від *мачуха* – *Мачуші́ньська* (Завітне Квр)

Нерівномірний розподіл прізвиських із лексемами *син* і *дочка* свідчить про збереження в західнополіських неофіційних іменуваннях давньої традиції, за якою син у родинних стосунках має вищий статус за дочку, бо він вважається продовжувачем роду. Для підтвердження думки наведемо місцевий фразеологізм: *Йа́к'і йáсен, та́к'і клин, йа́к'і ба́т'ко, та́к'і син* [Арк’03, 29].

Син (у 20 н. пп.). Фіксуємо емоційно об’ємні деривати з указаною лексемою, творцями яких у більшості випадків виступають матері по відношенню до своїх синів і які характеризуються описовими ознаками “мамин синочок”, “єдиний син у сім’ї”: *Сі́нко* (Липно Квр), *Сино́к* (Шклинь Гр, Городище Квр, Оленіно К-К), *Сино́чок, Сину́лькін* [Сл III, 64], *Сину́ньо* (Берестяни Квр, Липно Квр).

В одній говірці виявлена нейтральна форма **Син** [Сл III, 62]. Цікаво, що творцем її виступає батько, який так часто називав свого сина, тому і з'явилася засвідчена назва.

Дочка/донька (у 15 н. пп.). Ця лексема в прізвиськах поліщуків виявлена лише у двох пестливих формах: **Доця** 'єдина дочка' [Сл I, 335], 'ніколи не хотіла працювати' (Полиці К-К), 'розбещена дівчина' (Звірив, Карпилівка Квр), інші мотивації (Доросині Рж, Старий Мосир Квл, Борбин Мл); **Дбечка** (Сварицевичі Дбр Р). В українській мові, крім основного значення "рідна дочка", лексему *дочка* використовували як форму звернення до невістки, пасербиці, молодшої за віком дівчини або жінки [5, 45].

З огляду на співвідношення бінарних категорій *батько – мати, син – дочка*, у лексичній парі *дід – баба* уже повністю нівельована засвідчена вище гендерна тенденція.

Баба (у 60 н. пп.). Група прізвиськ із цією лексемою найбільша за сукупністю серед неофіційних назв, що відтворюють родинні стосунки. О. Михальчук зазначає: "Лексична база з основою *баб-*, що може служити джерелом утворення прізвиська, має широке семантичне розгалуження у системі української мови на апелятивному і онімному рівні" [4, 325].

Вуличні прізвиська аналізованого типу диференціюємо на два різновиди: демінутиви та гіпокористики. Серед демінутивних утворень побутують вуличні антропоніми фемінного характеру: **Бабичка**, **Бабонька** (Липно Квр), **Бабуля** (Старі Кошари Квл), **Бабунця** [Сл I, 51], **Бабуса/Бабуса** [Сл I, 51], росіянізм **Бабушка** (Забужжя Лбм), **Бабця** 'повільний' (Доросині Рж). Носіями проаналізованих прізвиськ є лише особи чоловічої статі. Цей факт свідчить про особливість і специфічність прізвиськових одиниць серед інших онімів. Уживані мускулінні деривати: **Бабоньчик** 'бабин синочок' (Липно Квр), **Бабунько**, **Бабчик** [Сл I, 52]. Функціонують утворення з чітко вираженою присвійністю (засвідчено, що майже усіх носіїв виховували бабусі): **Бабин** (Перемиль Гр), **Бабкин** (Майдан-Липненський Мн), **Бабцін** [Сл I, 49].

Широко представлені деривати-гіпокористики з кореневим формантом *баб-* чоловічого та жіночого характеру: **Бабела**, **Бабера** 'товсті' (Одєради Лц, Сильно Квр, пор. діал. *бабела*, *бабєра* згруб. 'товста жінка' [Арк'00 I, 4]); **Бабельо** [Сл I, 49], **Бабємо/Бабєно** (Забужжя Лбм), **Бабєнак** (Велимче Рт), **Бабєф** (Озерці Гр), **Бабохін**, **Бабун**, **Бабцѝн** [Сл I, 49–51]. Очевидно, вплив польської мови спричинив появу вуличних іменувань **Бабєк**, **Бабча** [Сл I, 50]. У властивому семантичному наповненні репрезентована в побутовому мовленні поліщуків лексема *бабник* (пор. діал. *бабник* / *бабнік* 'той, що упадає за чужими жінками' [Арк'00 I, 6]), виявлена у вуличних антропонімах **Бабник/Бабнік** (Граддя Мн), **Бабій** (П'ятидні В-В), **Бабчук** [Сл I, 52]. Ю. Новикова, студіюючи прізвищеву систему, зауважує, що "назва Бабій несе відтінок одвертої насмішки чи іронії" [5, 49].

Розгорнуте поле семи *баба*, а також відсутність канонів у прізвиськотворенні дозволило їй валентісно приєднати інші компоненти, утворюючи таким способом неофіційні антропоніміїні формули. Наприклад, **Баба Базарна** 'багато говорить' (Берестяни Квр), пор. західнополіські фразеологізми на позначення дуже балакучої людини *Базарна баба*, *Як баби на базарі* [М, 62]; **Баба-Яга** 'за зовнішнім виглядом' (Ветли Лбш); **Бабця Динаміт** 'дуже швидко говорить' [Сл I, 49], **Бабця Старенька** 'найстаріша жителька села' [Сл I, 49]. Часто вказаний формант приєднує антропоніміїні компонент: **Баба Владка** [Сл I, 49], **Баба Володя** (Хоцунь Лбш), **Баба Катя** [Сл I, 50], **Бабарайке** (Велимче Рт).

Спорадично виявлена нейтральна форма **Баба** (Затурці Лк), бо, як зазначає А. Бурячок, "словопродуктивність цієї лексеми найбільш потенціальна в галузі демінутивних утворень" [2, 52].

Дід (у 19 н. пп.). Лексема характеризується меншою активністю, порівняно з апелятивом *баба*, хоча західнополіські фраземи свідчать про інше: *Без д'їда нема хл'їба*; *С'л'їдом за д'їдом*; *Так жєти без д'їда, їєк їїсти борич без хл'їба* [Арк'03, 26]. У прізвиськах назва *дід* позначає не лише родинні стосунки, але часто ідентифікує носіїв за віковим статусом, пор. **Дідуньо** 'старший неодружений чоловік' (Привітне Лк). У більшості функціонує форма **Дід** із фонетичною модифікацією *Дед* і такими мотивами називання: 'пізно одружився' (Ворончин Рж, Хорлупи Квр), 'ходить повільно, накульгує' (Сильно Квр, Заболоття Лбм, Берестяни Квр, Рудники Мн), 'два роки навчався в одному класі' [Сл I, 323].

Фіксуємо також прізвиська – антропоніміїні сполучення, утворені шляхом асоціацій: **Дід Білий** 'за кольором волосся' (Городище Квр), **Дід Бобєр** 'за формою зубів' (Красноволля Мн), **Дід Вус** 'має великі вуса' [Сл I, 324], **Дід Дуга** 'ходить зігнутий' [Сл I, 324], **Дід Мед** 'має пасіку' (Луків Гр), **Дід Мороз** 'має червоний ніс' (Журавичі Квр), **Дід Мотлик** (Рівне Лбм), **Дід Щудраї** [Сл I, 324]; з

іменами *Дід Ва́нік*, *Дід Саха́рко* [Сл I, 324]. Поодинокі представлені квалітативні деривати *Дідик* ‘подібний до свого діда’ (Сильно Квр), *Дідок* ‘часто буває в нетверезому стані’ [Сл I, 323], *Дідун* (Липно Квр), *Дідуньо*, *Дідуша́нка* [Сл I, 324].

МПг “Номінації по непря́мій родинній лінії”

Брат (у 22 н. пп.). У неофіційних антропонімах ця лексема вживана найчастіше в переносному значенні *друг*, *товариш*, рідше – за родинною характеристикою, напр., *Брат* (у говірках можливе *Браць*) ‘з усіма легко знаходить спільну мову’ (Амбуків В-В). Дружніми стосунками мотивовані вуличні прізвиська з емоційним наповненням: *Братик/Братік* (Забужжя Лбм), *Братіна* (Малі Дорогостаї Мл), *Братішка* (Привітне Лк), *Братко́* (Озеро Квр), *Брату́ха* (Клубочин Квр), *Братцьо* (Рудники Мн). Уживане прізвисько *Браток* (Ромашківка Квр) з лексемою, яка переважно функціонує в жаргонній комунікації. У цьому перекоонує факт, що таке неофіційне найменування було зафіксоване і серед засуджених Цуманської колонії Ківерцівського району [Ш, 33].

Сестра (у 4 н. пп.). Лише в окремих говірках виявлено прізвисько *Сестра́* [Сл III, 58].

Дядько (у 15 н. пп.). Указана лексема репрезентована переважно в демінутивних формах *Дядя*, *Дядьо* з непрямою мотивованістю (Шклинь Гр, Залаззя Лбш, Липно Квр), рідше – в нейтральній *Дядько* ‘повний хлопець’ (Чорниж Мн). Побутують словосполучення *Дядя Фу* (Липно Квр), *Дядько Смик* (Жашковичі Квр). У багатьох говірках функціонує назва *Вуйко* як запозичення з гуцульської лексики, що вказує на територіальну приналежність носіїв (Липно, Сильно, Холоневичі Квр, Забужжя Лбм, Доросині Рж).

Тітка (у 7 н. пп.). Уживані розмовно-побутові форми: *Тітя* ‘дитяча вимова’, *Тьотик* ‘живе з тіткою’, *Тьотя* [Сл III, 167]. Із цієї лексемою засвідчені прізвиськові каламбурні утворення: *Тьотя Ва́ся*, *Тьотя Ду́ня Я́к Часі́* ‘дуже пунктуальна’, *Тьотя Мо́тя* ‘завжди стежить за модою’ [Сл III, 167]. Трапляється демінутивний дериват *Тіточка* (Велимче Рт).

Онук/онучка (у 13 н. пп.). Прізвиська з лексемою *онук* (у західнополіських говірках із протетичним *гонук*) належать носіям, яких виховували баба або дід: *Гонук/Гунук/Внук*, *Онучьо/Гонучьо/Внучьо*, *Внучка* [Сл I, 198].

Окремо виділимо прізвиська, які відображають поняття “нерідний/нерідна”. Ця категорія назв продемонстрована лише однією формою *Пасинок* із тотожною мотивацією (Велимче Рт). Як стверджує А. Бурячок, лексема *пасинок* з’явилася на ґрунті української мови під впливом польської мови [2, 45].

Незважаючи на те, що шлюб для українців і родинні стосунки вважалися священними, побутування прізвиськ *Бахур*, *Бахурка* (діал. *бахур* те, що *байстрюк* ‘позашлюбний син’ [Арк’00 I, 12]) спростовують це твердження, пор. *Бахор* ‘був позашлюбним сином’ [Сл I, 84], *Бахурка* ‘народила позашлюбну дитину’ (Брониця К-К).

МПг “Інші номінації за сво́яцтвом”

Серед західнополіських неофіційних іменувань виявлено лексеми, що вказують на свояцтво різного типу.

Приймак (у 40 н. пп.). Найбільш репрезентативна лексема, вживана переважно у нейтральній формі з прямою мотивованістю, пор. *Прийма́к* (у діалектах із утратою середньоязикового – *Пріма́к*, *Прима́к*) ‘пішов у приймаки’ (Берестяне, Липно, Миків, Омельно, Сильно, Суськ Квр, Брониця, Полиці К-К, Привітне Лк В, Борбин Мл Р). Спостережено, що в мовленні поліщуків паралельно побутує демінутив *Примачок* із тією самою мотиваційною характеристикою (Полиці К-К, Сильно Квр). Напевно, частотність уживання таких прізвиськ свідчить про локальну традицію родинного характеру і підкреслює нелегке життя приймаків, пор. західнополіські фразеологізми: *Примачий – хліб собачий*; *Треба йти в приймакі, то ма́ти зал’зні кулакі* [Арк’03, 36]. З іншого боку, цей факт вплинув на те, що майже не спостережено вживання в неофіційних іменуваннях апелятива *зять*, лише зрідка трапляються такі наймення, пор.: *Зять* (Мельники Шц, Привітне Лк), *Зятьок* [Сл I, 408].

Кум/кума (у 15 н. пп.). Ця лексема визначає специфіку родинних стосунків поліщуків, адже здавна кумівство було загальноприйнятим звичаєм в українців, пор. зафіксовані фраземи *Кума – кум’ї*, *а кума – свин’ї*, *а свин’а – вс’ому сил’ї*; *Йакби́ знат’ :é, шо в кума пит’ :é* [Арк’03, 38]. Найвні прізвиська *Кум* ‘часто кликали кумувати’ (Торговиця Мл, Береськ, Ворончин, Доросині, Топільно Рж, Смідин Ст, Озеро Квр); *Кумець* (Чаруків Лц), *Кумик*, *Куміло* (Завітне Квр), жіночий дериват *Кумася* (Амбуків В-В).

Серед антропонімної бази виявлено інші лексеми, що вказують на свояцтво: *Тьбица* ‘голосно говорить’ [Сл III, 137], *Сват* ‘був часто сватом, а сам не одружився’ (Суськ Квр), *Свѣтко* (Гуща Лбм), *Сваток* [Сл III, 46], *Свѣха* ‘усім всіх сватав’, *Свѣха Іван* ‘на весіллях часто співав пісні зі свахами’ (Заболоття Лбм); *Хрѣсний* ‘пригощав дівчат цукерками’, *Хрещѣний* ‘не має власних дітей, але в нього багато хрещеників’, *Хрещѣниця* [Сл III, 215], *Хрїснице* (Берестяни Квр). Як бачимо, ці прізвиська мають пряму і метафоричну мотивованість.

МПг “Прізвиська, що вказують на узагальнені родинні характеристики”

Засвідчено неофіційні найменування, що вказують переважно на безпосередні родинні характеристики-узагальнення: *Родич* [Сл III, 20], *Сиротѣ*, *Сиротїха* (Старий Мосир Квл), *Вдовѣ* (Сокиричі Квр), *Дитїна*, [Сл I, 322], *Жїночка* [Сл I, 364].

Найбільш продуктивна у вказаній МПг лексема *мужик*, зреалізована сепою ‘чоловік’, пор. *Мужїк* ‘так сам себе називав’ (Липно Квр, Майдан-Липненський Мн, Турія Тр), ‘високий і кремезний’ [Сл II, 282]. Зафіксовано і квалітатив *Мужичок* [Сл II, 282].

Висновки. Проаналізовані вуличні прізвиська за спорідненістю, мотивовані реальними назвами родичів або метафоричним переосмисленням родинної лексики, тісно пов’язані з традиціями та звичаями поліщуків, нормами родинного і громадського життя українців.

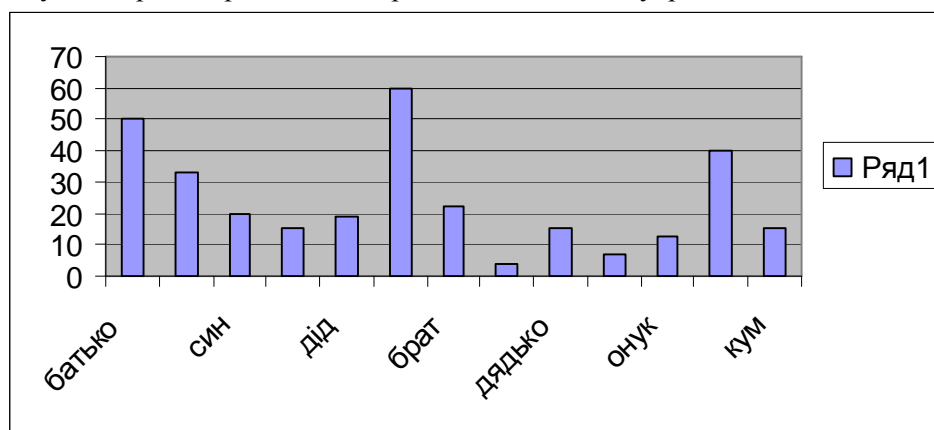

Рис. 1. Динаміка лексем за родинними стосунками у населених пунктах Західного Полісся

Умовні скорочення назв районів

В-В – Володимир-Волинський
Гр – Горохівський
Дбр – Дубровицький
Зр – Зарічненський
Ів – Іваничівський
Квл – Ковельський
Квр – Ківерцівський
К-К – Камінь-Каширський
Кс – Костопільський
Лбм – Любомльський

Лбш – Любешівський
Лк – Локачинський
Лц – Луцький
Мл – Млинівський
Мн – Маневицький
Рж – Рожищенський
Рт – Ратнівський
Ст – Старовижівський
Тр – Турійський
Шц – Шацький

Список використаних джерел

Арк’00 – Аркушин Г. Л. Словник західнополіських говірок : у 2-х т. / Григорій Львович Аркушин. – Луцьк : РВВ “Вежа” Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2000.

М – Мацюк З. Чи сказати, чи промовчати? (мовлення чоловіків і жінок у західнополіській фразеології) / Зоряна Мацюк // Волинь філологічна : текст і контекст. Західнополіські говірки в просторі та часі : зб. наук. пр. – Вип. 9 [упоряд. Г. Л. Аркушина]. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. – С. 60–65.

Арк’ 03 – Аркушин Г. Л. Сказав, як два зв’язав: Народні вислови та загадки із Західного Полісся і західної частини Волині / Григорій Львович Аркушин. – Люблін ; Луцьк : [б. в.], 2003. – 176 с.

Сл – Словник прізвиस्क північно-західної України : у 3-х т. / [упоряд. Г. Л. Аркушин]. – Луцьк : РВВ “Вежа” Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2009.

Ш – Шульська Н. Словник прізвиस्क жителів межиріччя Стиру та Горині / Наталія Шульська. – Луцьк : Волин. обл. друк., 2008. – 164 с.

Література

1. Близнюк Б. Б. Сучасні гуцульські прізвища в історичному розвитку : дис. ... канд. філол. наук / Б. Б. Близнюк. – Л., 1997. – 280 с.
2. Бурячок А. Назви спорідненості і свояцтва в українській мові / А. А. Бурячок. – К. : [б. в.], 1961. – 150 с.
3. Керста Р. І. Українська антропонімія XVI ст. Чоловічі іменування / Р. І. Керста. – К. : Наук. думка, 1984. – 151 с.
4. Михальчук О. Особливості формування сучасних українських прізвиськ / О. Михальчук // Наук. вісн. Чернів. ун-ту : зб. наук. пр. Слов'ян. філологія. – Чернівці : [б. в.], 2007. – Вип. 356–359. – С. 325–328.
5. Новикова Ю. Назви осіб за родинними стосунками в основах сучасних прізвищ Центральної та Східної Донеччини / Ю. М. Новикова // Записки з ономастики : зб. наук. пр. [відп. ред. Ю. О. Карпенко]. – Вип. 11. – О. : [б. в.], 2008. – С. 41–52.
6. Редько Ю. Словник сучасних українських прізвищ : у 2-х т. / Ю. К. Редько. – Л. : НТШ, 2007.
7. Сухомлин І. Питання антропоніміки в українській мові : навч. посіб. / Іван Сухомлин. – Д. : [б. в.], 1975. – 241 с.
8. Худаш М. З історії української антропонімії / М. А. Худаш. – К. : Наук. думка, 1977. – 236 с.
9. Чучка П. Антропонімія Закарпаття : монографія / Павел Павлович Чучка. – Киев : [б. и.], 1969. – 671 с.

Статтю подано до редколегії
13.12.2010 р.